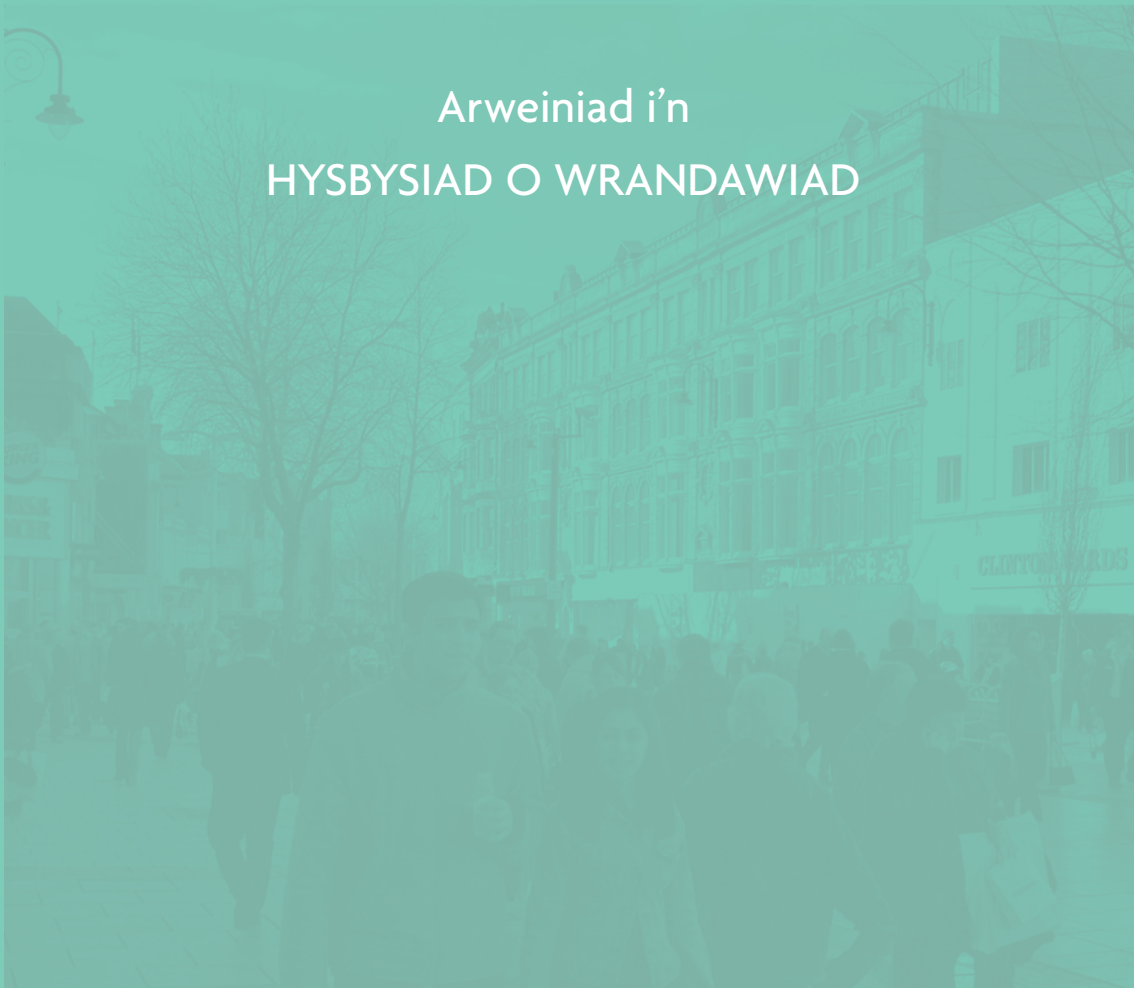




Gwasanaeth y Tribiwnlys Prisio yng Nghymru

RHESTR BRISIO TRETH ANNOMESTIG 2005

Arweiniad i'n
HYSBYSIAD O WRANDAWIAD



BETH YW HYSBYSIAD O WRANDAWIAD?

Mae'r hysbysiad o wrandawiad yn eich hysbysu pa bryd ac yn lle bydd y Tribiwnlys Prisio (TP) yn ystyried eich apêl.

Os nad ydych yn gallu mynychu'r gwrandawriad ar y dyddiad drefnwyd ac mae gennych rheswm da dros beidio â mynychu, dylech gysylltu â'r TP a gofyn am ddyddiad arall. Pan fo gohiriad yn digwydd, gall fod gryn amser cyn y gallwn roi dyddiad newydd i chi.

Os yw unrhyw fanylion a gynhwysir yn yr hysbysiad yn anghywir cysylltwch â Swyddfa'r Tribiwnlys ar unwaith.

BETH DDYLWN EI WNEUD NESAF?

Mae'r Tribiwnlys yn disgwyl i chi drafod eich apêl gyda'r Swyddog Prisio (SP) er mwyn ceisio ei gytuno cyn dyddiad y gwrandawriad. Rhowch wybod i'r TP gynted â phosib os ydych yn cytuno eich apêl. Gellir tynnu eich apêl yn ôl, yn ysgrifenedig, ar unrhyw adeg cyn y gwrandawriad.

PWYSIG: Os nad ydych wedi cytuno ar eich apêl erbyn 10 diwrnod cyn y dyddiad gwrandawriad hysbyswyd, llenwch y ffurflen rhabost amgaeedig a'i dychwelyd ar unwaith i Swyddfa'r Tribiwnlys.

SUT MAE PARATOI FY ACHOS AR GYFER Y GWRANDAWIAD TRIBIWNLYS?

Os ydych yn dymuno mynychu'r gwrandawriad tribiwnlys, mae angen paratoi eich achos cyn dyddiad y gwrandawriad. Ceisiwch baratoi gymaint â phosib o dystiolaeth i gefnogi eich achos.

Caniateir i chi:

- roi tystiolaeth ar lafar ac yn ysgrifenedig;
- gyflwyno unrhyw beth rydych yn credu all gynorthwyo eich apêl, megis llythyrau, lluniau neu gynlluniau; a
- dod â rhywun gyda chi, i siarad ar eich rhan neu i ymddangos fel tyst.

GWYBODAETH YNGLŶN AG APELIADAU RHESTR TRETHI

Bydd y Tribiwnlys yn disgwyl eich bod chi a'r SP wedi trafod unrhyw dystiolaeth rydych am ei chyflwyno yn y gwrandawriad, ymlaen llaw. Disgwylir hefyd eich bod wedi cytuno'r ffeithiau sylfaenol, yn cynnwys maint a chynllun eich eiddo.

Cofiwch wrth baratoi eich achos, fod **y gwerth trethiannol (GT)** ar gyfer eiddo gofnodwyd yn restr drethi 2005 yn seiliedig ar ei werth rhentol ar y **1af Ebrill 2003**. Mae'r dyddiad hwn yn cael ei adnabod fel y **Dyddiad Priso Blaenorol (DPB)**.

Pan fo SP yn gosod gwerth trethiannol, byddant yn edrych ar y rhent (os oes unrhyw) sy'n cael ei dalu ar eich eiddo ar y DPB, a'i gymharu â rhenti ar eiddo cyffelyb, er mwyn gosod lefelau gwerth tebyg.

Er fod y SP yn priso rhan fwyaf o eiddo drwy edrych ar y rhenti, maent yn defnyddio dulliau eraill o brisio rhai eiddo.

Bydd y SP yn rhoi manylion eich asesiad trethu i chi, yn cynnwys y mesuriadau a'r gwerthoedd y maent wedi eu defnyddio. Byddant

hefyd yn gwirio fod yr holl fanylion yn gywir. Bydd y SP yn dweud wrthy ch am renti ar unrhyw eiddo y gellid cyfeirio atynt yn y gwrandawriad, o leiaf tair wythnos cyn y gwrandawriad. Caniateir i chi edrych ar y dystiolaeth hon cyn gwrandawriad y Tribiwnlys. Mae gennych yr hawl hefyd i ofyn i'r SP adael i chi edrych ar y dystiolaeth sydd ganddynt ar gyfer pedwar eiddo arall. (Os yw'r SP yn penderfynu defnyddio mwy na phedwar gwerthiant, gellid gofyn am yr wybodaeth hon hefyd.)

GWYBODAETH YNGLŶN AG APELIADAU HYSBYSIAD ANNILYSRWYDD

Nodwch os gwelwch yn dda pan yn ystyried Apeliadau Annilysrwydd, fod y Tribiwnlysoedd yn cael eu hatal rhag ystyried cywirdeb y gwerth trethiannol.

Gall y Tribiwnlys edrych ar y rheolau ar gyfer gwneud cynigiad yn unig.

Mae'r rheolau ar gyfer gwneud cynigion yn cael eu nodi mewn rheoliadau, sy'n arolygu'r broses ar gyfer gwneud apeliadau. Y rhesymau mwyaf cyffredin pam fo'r SP yn teimlo fod eich cynigiad yn annilys yw:

- **Gwnaed y cynigiad yn rhy hwyr.** Er enghraifft, cafodd ei wneud wedi'r terfynau amser cyfreithiol.
- **Ni chwblhawyd y cynigiad yn gywir.** Er enghraifft, ni roddwyd rhesymau pam yr oeddech yn credu fod y gwerth trethiannol yn anghywir neu ni roddwyd gwybodaeth lawn ynglŷn â phenderfyniad Tribiwnlys Prasio neu lys uwch, roeddech yn ei ystyried yn berthnasol.
- **Nid oes gennych yr hawl i wneud y cynigiad.** Er enghraifft, nid chi ydi'r preswlydd, perchennog neu denant yr eiddo apêl.
- **Fod Tribiwnlys prasio neu lys uwch wedi ystyried yr apêl yn flaenorol, ar yr un seiliau a ffeithiau.**

Os ydi'r TP yn penderfynu fod eich cynigiad yn ddilys, yna fe fydd yn ystyried materion prisio yn ddiweddarach.

OES ANGEN I MI FYNYCHU'R GWRANDAWIAD?

Mae o fantais os ydych yn gallu mynychu'r gwrandawriad, fel eich bod yn gallu rhoi eglurhad ac ateb cwestiynau, pe bai angen. Fodd bynnag fe ellir delio â'ch apêl yn y ffyrdd canlynol.

Cynrychiolaethau Ysgrifenedig (mewn cysyniad â rheoliadau)

Gall y Tribiwnlys ddelio a'ch apêl yn y modd hwn, ond dim ond **os yw'r holl bartion yn cytuno i ddefnyddio'r dull yma.**

Dim ond y dystiolaeth ysgrifenedig a gyflwynir gan yr holl bartion y gellir ei hystyried pan fo apêl yn cael ei benderfynu drwy gynrychiolaeth ysgrifenedig.

Os ydi pawb yn cytuno, yn ysgrifenedig, byddwch yn cael eich hysbysu am y drefn.

Gall y Tribiwnlys ofyn i'r partion am fwy o dystiolaeth. Gall hefyd benderfynu mai'r unig ffordd o ddelio â'r achos ydi drwy gynnal gwrandawriad ffurfiol.

Cyflwyniad Ysgrifenedig

Os nad ydych yn gallu mynychu'r gwrandawriad, ac eisiau i'ch achos gael ei glywed **yn eich absenoldeb**, a'r partion heb gytuno i'r dull cynrychiolaeth ysgrifenedig ffurfiol, **mae'n rhaid** i chi ysgrifennu a rhoi manylion unrhyw bwyntiau y dymunwch iddynt gael eu hystyried. Bydd y partion eraill yn dal i fynychu'r gwrandawriad.

Os ydych yn gofyn i'r Tribiwnlys ddelio â'ch achos drwy gyflwyniad ysgrifenedig, ni fyddwch yn gallu apelio i'r Tribiwnlys Tiroedd yn erbyn penderfyniad y Tribiwnlys.

Aelodau'r Tribiwnlys Priso

Fel rheol bydd tri aelod yn gwrando eich apêl, ond fe all dau aelod wrando apêl, os ydi pawb yn cytuno. Bydd un o'r aelodau'n cadeirio'r cyfarfod. Mae aelodau'r Tribiwnlys yn bobl leol sy'n wirfoddolwyr. Er nad ydynt efallai'n gymwys yn broffesiynol, maent yn derbyn hyfforddiant ac yn brofiadol mewn gwrando apeliadau. Mae aelodau'r Tribiwnlys yn annibynnol oddi wrth y SP, sy'n rhoi gwerthoedd trethiannol ar eiddo, a hefyd y Cyngor/Awdurdod Bilio (AB) sy'n gyrru'r biliau treth.

Y Clerc

Mae'r Clerc yn gweithredu fel cynghorwr, ar bwyntiau o gyfraith a threfn. Mae'r Clerc yn weithiwr cyflogedig y Tribiwnlys, ac nid yw'n cymryd unrhyw ran yn y penderfyniad. Er hynny, mae'r clerch yn gyfrifol am ysgrifennu'r penderfyniad.

Cynrychiolydd y Swyddog Priso

Byddwch fwy na thebyg wedi cyfarfod aelod o staff y Swyddfa Briso yn barod, i drafod eich apêl.

Gall y Cyngor (AB) hefyd ddewis dod yn rhan o'r apêl.

Chi

Gallwch fynychu'r gwrandawriad tribiwnlys neu ddewis cynrychiolydd, er enghraifft, ffrind neu gynghorwr proffesiynol, i weithredu ar eich rhan. **(Dylai unrhyw un sy'n mynychu ar eich rhan gael awdurdod ysgrifenedig i wneud hynny.)** Gallwch hefyd ddod â rhywun fel tyst.

Y Cyhoedd

Mae gwrandawriad Tribiwnlys yn agored i'r cyhoedd. Fel rheol, yr unig bobl eraill sy'n mynychu gwrandawriad ydi'r bobl sy'n disgwyl i'w hachosion gael eu clywed.

Gallwch ofyn i'r apêl gael ei glywed yn breifat, ond mae'n rhaid dangos rheswm da dros wneud hyn.

BETH SY'N DIGWYDD YN Y GWRANDAWIAD TRIBIWNLYS?

Mae'r gwrandawriad yn weddol anffurfiol, a bydd y Tribiwnlys yn ceisio gwneud i bawb deimlo'n gartrefol. Er hynny, bydd y Tribiwnlys yn dilyn trefn, er mwyn sicrhau fod y partïon yn gallu cyflwyno eu hachosion. Bydd y Tribiwnlys yn penderfynu pwy fydd yn dechrau.

Yn ystod y gwrandawriad:

- Byddwch chi a'r SP yn cyflwyno eu hachosion;
- Gallwch ofyn cwestiynau i'r SP;
- Bydd y SP yn gallu gofyn cwestiynau i chi; a
- Gall y Tribiwnlys ofyn cwestiynau i chi a'r SP.

Gall yr aelodau ofyn i'r ddwy ochr grynhoi eu hachosion, cyn ymddeol i wneud penderfyniad.

Os nad ydych yn mynychu'r gwrandawriad neu yn cael eich cynrychioli yn y gwrandawriad, fe all y Tribiwnlys ddiystyru eich apêl.

A FYDD Y PENDERFYNIAD YN CAEL EI WNEUD YN HYSBYS I MI AR Y DIWRNOD?

Mae'r Tribiwnlys yn gallu rhoi ei benderfyniad ar lafar, ar ddiwedd y gwrandawriad. Er hynny, mae'r rhan fwyaf o dribiwnlysoedd yn gyrru eu penderfyniadau drwy'r post. Mae'n rhaid i ni, yn ôl y gyfraith, roi copi ysgrifenedig o'r rhesymau dros y penderfyniad i chi. Bydd y Tribiwnlys yn rhoi gwybod i chi pa bryd y byddwch yn derbyn y penderfyniad ysgrifenedig.

Nodwch os gwelwch yn dda fod holl benderfyniadau'r Tribiwnlys gyhoeddwyd o ran apeliadau trethiant annomestig yn cael eu cyhoeddi ar wefannau'r TP.

GALL Y TRIBIWNLYS DDYFARNU COSTAU?

Na. Mae'r gwasanaeth yn ddi-dâl. Dim ond costau eich hunain sy'n rhaid i chi eu talu (a chostau unrhyw un sy'n eich cynrychioli) wrth baratoi eich achos a mynychu'r gwrandawriad.

Efallai y gall gyfreithiwr roi ychydig o gyngor i chi o dan y 'Cynllun Cymorth Cyfreithiol' gan y Comisiwn Gwasanaethau Cyfreithiol.

BETH OS OES GENNYF ANGHENION YCHWANEGOL?

Os oes gennych unrhyw anghenion arbennig ychwanegol, er enghraifft mewn perthynas â'ch golwg, clyw neu symudedd, rhowch wybod i swyddfa'r tribiwnlys cyn dyddiad y gwrandawriad os gwelwch yn dda – byddwn yn gwneud ein gorau i helpu. Gellir gwneud hyn ar y ffurflen ymateb y cyfeiriwyd ati ar dudalen gyntaf y daflen hon.

Gallwn wneud trefniadau ar gyfer cyfieithu, ar gais, os nad yw wedi cael ei nodi ar eich apêl yn barod. Gallwn hefyd ddarparu rhywun i gyfathrebu â chi mewn iaith arwyddion (arwyddwr).

Rydym yn ymroddedig i drin pob un yn deg. Ni fydd unrhyw un sy'n gwneud apêl yn cael eu trin yn llai ffafriol oherwydd eu hil, lliw, cenedligrwydd, oed, crefydd, tras ethnig, rhyw, rhywioldeb, statws priodasol neu anabledd.

YDI'N BOSIB CWYNO YNGLŶN Â'R GWASANAETH A DDARPARWYD?

Os oes gennych gŵyn ynglŷn â'r modd y cafodd eich achos ei drin gan weinyddiaeth y TP, yna:

- Yn gyntaf, dylech ysgrifennu at Glerc y Tribiwnlys, yn y cyfeiriad ddangosir yn ein hysbysiadau.

Byddwch yn cael eich hysbysu o drefn cwyno llawn y Tribiwnlys yn ymateb y Clerc.

- Os nad ydych yn fodlon gyda'r ymateb, gallwch ysgrifennu at Lywydd y Tribiwnlys, gan gyfeirio'ch llythyr at Swyddfa'r Tribiwnlys.

Gallwch ddefnyddio'r broses yma o gwyno yn erbyn y modd cafodd eich apêl ei ymdrin yn weinyddol gan y Tribiwnlys, yn unig. Ni allwch apelio yn erbyn penderfyniad drwy'r modd hyn. Mae apêl pellach yn erbyn y penderfyniad i'r Llysoedd Uwch.

RHAGOR O WYBODAETH

Mae hysbysiadau yng Nghymru yn cael eu darparu unai yn Gymraeg a/neu Saesneg, yn ddibynnol ar yr iaith ddefnyddiwyd yn y cynigiad gwreiddiol.

Mae'r daflen hon yn un o gyfres o daflenni sy'n rhoi gwybodaeth ynglŷn â'r gwasanaethau rydym yn eu cynnig. Mae ein taflenni eraill yn cynnwys:

- cyngor cyffredinnol ynglŷn ag apelio i'r Tribiwnlys;
- arweiniad i'n hysbysiad o gydnabyddiaeth; ac
- arweiniad i'n hysbysiad o benderfyniad.

Rydym hefyd yn cynnig arweinyfrau ynglŷn â delio gydag Atebolrwydd Treth y Cyngor ac apeliadau Priso. Os ydych yn dymuno derbyn unrhyw o'r arweinyfrau hyn, cysylltwch â Swyddfa'r Tribiwnlys yn y cyfeiriad a ddangosir ar ein hysbysiad o wrandawiad.

Ein Cofnodion

Mae gan unrhyw un yr hawl i ymweld â swyddfeydd y TP i edrych ar gopiâu o'r agendâu a phenderfyniadau wnaed gan y Tribiwnlys, yn y chwe blynedd diwethaf. Agendâu yw rhestrau o apeliadau sydd wedi derbyn dyddiad gwrandawiad.

Gallwch ganfod mwy o wybodaeth ynglŷn â'r Tribiwnlysoedd Priso ynghyd â chopïau o'r holl arweinyfrau ar y wefan ganlynol sef:

www.valuation-tribunals.gov.uk [GTP Lloegr]

Mae gwefan ddwyieithog yn cael ei datblygu yng Nghymru ar hyn o bryd (mae pob TP yn gweithredu yn debyg yn ei hanfod, ond mae yna ychydig o wahaniaethau rhwng Cymru a Lloegr o safbwynt deddfwriaeth).

www.valuation-tribunals-wales.gov.uk [GTP Cymru]

Y prif deddfwriaeth sy'n rheoli gweinyddiaeth Trethiant Annomestig yw **Deddf Cyllid Llywodraeth Leol 1988** ynghyd â rheoliadau ategol – yn arbennig;

i) Rheoliadau Trethiant Annomestig (Newidiadau i Restrau ac Apeliadau) Offeryn Statudol 2005/758.

Amlinellir cydsynaid GTPC i Ryddid Gwybodaeth, Gwarchod Data a Deddfwriaeth Gwybodaeth Amgylcheddol mewn datganiad polisi a fydd yn cael ei gyhoeddi ar wefan GTPC: copiâu ar gael drwy swddfeydd TP.

**TRIBIWNLYS AR GYFER
DWYRAIN CYMRU**

Tribiwnlys Prasio Dwyrain Cymru
22 Gold Tops
CASNEWYDD
NP20 4PG
Ffôn: 01633 266367
Ffacs: 01633 253270
E-bost: eastwales.vt@vto.gsx.gov.uk

Swyddfeydd Prasio:

Wrecsam
Tŷ'r Rhaglyw
Stryd Rhaglyw
WRECSAM
LL11 1PR
Ffôn 01978 200000

Merthyr Tudful
Cyllid y Wlad
Adeiladau'r Llywodraeth
Stryd y Castell
MERTHYR TUDFUL
CF47 8TX Ffôn: 01685 358000

**Ardaloedd: CYNGHORAU
(AWDURDODAU BILIO)**

CS Powys
CBS Blaenau Gwent
CBS Caerffili
CS Sir Fynwy
CT Casnewydd
CBS Torfaen

Casnewydd
Ail Lawr
Tŷ Clarence
Llain Clarence
CASNEWYDD
Gwent
NP20 7AA Ffôn: 01633 205600

**TRIBIWNLYS AR GYFER
GOGLEDD CYMRU**

Tribiwnlys Prasio Gogledd
Cymru
Ffordd Dinerth
Llandrillo-yn-Rhos
BAE COLWYN
Conwy
LL28 4UL
Ffôn: 01492 546610 Ffacs: 01492 545935
E-bost: northwales.vt@vto.gsx.gov.uk

**Ardaloedd: CYNGHORAU
(AWDURDODAU BILIO)**

CBS Wrecsam
CS Y Fflint
CS Ddinbych
CS Gwynedd
CS Ynys Môn
CBS Conwy

Swyddfeydd Prasio:

Wreccsam

Tŷr Rhaglyw
Stryd Rhaglyw
WRECSAM
LL11 1PR Ffôn: 01978 200000

Bangor

Tŷ Glyder
339 Stryd Fawr
BANGOR,
LL57 1YA Ffôn: 01978 200000

TRIBIWNLYS AR GYFER DE CYMRU

Tribiwnlys Prasio De Cymru

22 Gold Tops
CASNEWYDD
NP20 4PG
Ffôn: 01633 255003 Ffacs: 01633 255004
E-bost: southwales.vt@vto.gsx.gov.uk

Swyddfeydd Prasio:

Caerdydd

Tŷ Rhodfa
Ffordd Tŷ Glas
Llanisien
CAERDYDD
CF14 5GR Ffôn: 02920 806800

Ardaloedd: CYNGHORAU (AWDURDODAU BILIO)

CBS Pen-y-bont ar Ogwr
CS Caerdydd
CBS Rhondda Cynon Taf
CBS Bro Morgannwg
CBS Merthyr Tudful

Merthyr Tudful

Cyllid y Wlad
Adeiladau'r Llywodraeth
Stryd y Castell
MERTHYR TUDFUL
CF47 8TX Ffôn: 01685 358000

TRIBIWNLYS AR GYFER GORLLEWIN CYMRU

Tribiwnlys Prasio Gorllewin Cymru

Llawr Cyntaf
14 Stryd y Brenin
CAERFYRDDIN
SA31 1BH
Ffôn: 01267 235071 Ffacs: 01267 221579
E-bost: westwales.vt@vto.gsx.gov.uk

Ardaloedd: CYNGHORAU (AWDURDODAU BILIO)

CBS Castell-nedd Port Talbot
Dinas a Sir Abertawe
CS Caerfyrddin (Rhan 3)
CS Caerfyrrobin (Rhan 1 & 2)
CS Ceredigion
CS Sir Benfro

Swyddfeydd Priso:

Caerfyrddin

Adeiladau'r Llywodraeth

Teras Picton

CAERFYRDDIN

SA31 3BT Ffôn: 01267 322200

Abertawe

Tŷ Nant

180 Stryd Fawr

ABERTAWE

SA1 1JR Ffôn: 01792 497700

Dylech nodi nad yw'r daflen hon yn cynnwys pob agwedd o apeliadau Trethiant Annomestig. Nid yw'r wybodaeth mae'n ei chynnwys yn rhwymo unrhyw Dribiwnlys Priso, nac yn effeithio ar ddefnydd y rheolau neu ddeddfau perthnasol. Bydd Clerc y Tribiwnlys yn ymateb i unrhyw gais rhesymol am gyngor ynglŷn â'r drefn cyn dechrau'r gwrandawriad.